KNNV vereniging voor veldbiologie

ivn natuur educatie

Afdeling

Drechtsteden

Nieuwsbrief

De Spindotter

2e kwartaal 2021

Bestuur KNNV Drechtsteden

KvK 24417034

Voorzitter	: Frans Beuvens	: 078 – 613 72 07
secretaris	: Hein Ruiter	: 078 – 614 38 60
penningmeester	: Ruud Dorst	: 078 – 618 37 23
ledenadministratie	: Ruud Dorst	: 078 – 618 37 23
algemeen lid	: Gerard Verroen	: 078 – 617 86 80
webmaster	: Jan Zellmann	: 06 – 48 76 13 09

Bestuur IVN Dordrecht

Voorzitter	: Peggy Tanis	: voorzitterivndordrecht@gmail.com
Secretaris	: Tineke Jacobi	: secretariaativndordrecht@gmail.com
Penningmeester	: Ad Wiltenburg	: penningmeesterivndordrecht@gmail.com
Ledenadministratie	: Ad Wiltenburg	: penningmeesterivndordrecht@gmail.com
Algemeen Lid	: Leo Jansen	: loe.jansen@gmail.com
Webmaster	: VACATURE	: webmasterivndordrecht@gmail.com
PR	: VACATURE	: ivnpr@hotmail.com

Adres Secretariaat KNNV Drechtsteden
Hein Ruiter, Merwekade 84, 3311 TH Dordrecht
E-mail: secretaris@drechtsteden.knnv.nl
Web pagina: http://www.knnv.nl/drechtsteden

Adres Secretariaat IVN Dordrecht
E-mail: secretariaativndordrecht@gmail.com
Web pagina: https://www.ivn.nl/afdeling/dordrecht

Kopijdata : 1 maart, 1 juni, 1 september, 1 december

Inhoud:

Voorwoord van de voorzitter	1 – 2
Ledenavond lezing KNNV-IVN	2 - 3
Programma KNNV en IVN 1e kwartaal 2021	4 – 5
Werkgroepen: Natuurwerkgroep	5 - 7
Excursieverslagen	7 - 12
Column	13 -14
Natuurbeschermers: Jan Drijver	15 – 17
Ooibossen	17 - 20
Gallentijd	21 - 23
Groenvisie	23 – 25
Bloemrijke dijken	25 - 27
Advies Nationale Parken	28 - 30
Herstelplan Biodiversiteit	31 - 34
Natuur inclusieve Landbouw	34 - 37
Jaarverslag KNNV Drechtsteden	37 - 40

Voorwoord Lente 2021

Uit veiligheidsoverwegingen hebben we het afgelopen jaar maar mondjesmaat activiteiten kunnen organiseren. Enkele natuurwandelingen met Gerard Verroen zijn doorgegaan, maar de gezellige ledenavonden met boeiende lezingen en de groepsexcursies zijn vrijwel allemaal uitgevallen. Het ziet ernaar uit dat ook in 2021 de gezamenlijke activiteiten maar langzaam op gang zullen komen.
In tegenstelling tot onze verenigingsactiviteiten staat de natuur niet stil. Heeft februari ons een beetje verrast met temperaturen van meer dan -10°C tot + 20 ° . Vooral deze warme periode heeft veel zichtbaar effect gehad op planten en dieren.

Vogelbescherming.nl

Naast bolgewassen, zoals krokussen en narcissen, die snel in bloei kwamen, zijn ook de eerste zwartkoppen, leeuweriken en grutto's gesignaleerd. Terwijl ik in mijn vijver alweer parende padden en een salamander heb gezien.

De prunussen die voorzichtig in bloei kwamen kregen helaas in begin maart weer enkele koude nachten te verwerken.

Gardenersdream.co

padden.nu

Maar het was duidelijk dat het buitenleven er zin in had. Uiteraard hopen wij ook dat ons buitenleven weer wat meer ruimte krijgt. Vanuit het bestuur hebben we aangegeven dat het belangrijk is dat we ons aan de regels houden. Onzorgvuldigheid kan snel leiden tot coroana-uibraken en daar zit niemand op te wachten.
Dus ik vrees dat we nog een paar maanden voorzichtig, en hooguit in hele kleine groepen met voldoende afstand , moeten opereren. Nog even volhouden dus en hopen dat de effectiviteit van de vaccins en de maatregelen ons binnenkort weer wat lucht geven.

Frans Beuvens
Voorzitter KNNV Drechtsteden

KNNV en IVN Excursie – en lezingen programma t/m juni 2021

Op een later moment komende tijd, zal de mededeling gedaan worden vanuit het besturen van IVN en van de KNNV Drechtsteden wanneer de excursies weer zullen gaan plaatsvinden. Hoewel de deskundigen van het RIVM al veel beperkingen hebben verruimd, wil het bestuur van de KNNV toch

nog even in alle rust de situatie bekijken en aanzien, Het eerder besluit om pas per medio maart 2021 weer enige activiteiten te gaan organiseren, blijft van kracht.

Wel zijn de maandelijkse natuur inventarisaties is kleine groepen van de **Werkgroep Natuur** weer opgestart. Deze vinden plaats in en rond het gebied van de Nieuwe Dordtse Biesbosch.
De informatie over deze natuur inventarisaties vindt u elders in dit blad en op de vernieuwde website van de KNNV Drechtsteden.

Ook de activiteiten van de **Werkgroep Stadsnatuur** zijn begonnen. Deze nieuwe werkgroep van de KNNV Drechtsteden gaat zich richten op de stadsnatuur in en rond de stadskernen van Dordrecht. De data en de onderzoeklocaties van deze inventarisaties van de werkgroep Stadsnatuur vindt u elders in deze uitgave en op de website van de KNNV Drechtsteden.

Ledenavonden KNNV / IVN

Tot er meer duidelijkheid is over het verloop van de corona pandemie en door het handhaven van de avondklok zijn er geen ledenavonden.

Wij houden de situatie in de gaten en zullen jullie informeren via de mail en via de vernieuwde website van de KNNV en website van het IVN zodra wij een besluit hebben genomen over het weer aanvangen van de activiteiten in Dordrecht en Zwijndrecht.

Hou daarom uw mailbox en de website in de gaten

Werkgroep Stadsnatuur

De leden van de werkgroep verzamelen op **woensdag 7 april 2021 om 10.00 uur** bij de monumentale ingangspoort van het Dubbelsteynpark aan de **Dubbelsteynlaan-West 81**.

Vanaf dit punt start de natuurinventarisatie.

Voor deelname opgave bij Frans Beuvens
f.beuvens@gmail.com

Zie voor algemene info over deze inventarisatie ook de KNNV Drechtsteden websitepagina van de werkgroep Stadsnatuur.

Komende excursies in het 2e kwartaal 2021

Voor data en locaties van komende excursies van de KNNV Drechtsteden zult u worden geïnformeerd via de website van de KNNV Drechtsteden en via mail berichten vanuit het bestuur.

Momenteel zullen voorlopig in 2021 geen excursies buiten Dordrecht meer gehouden worden in verband met de nog steeds voorzichtige waarschuwingen vanuit de Rijksoverheid en het RIVM, die ons zijn opgelegd.

Hou dus goed de website van de KNNV Drechtsteden in de gaten. Zodra er vermeldenswaardig nieuws is over activiteiten zal dat op de website en in uw mail postbus te vinden zijn.

ivn natuur educatie
Afdeling Dordrecht

Publieksactiviteiten 2e helft 2021 zijn op dit moment niet beschikbaar door de heersende Corona pandemie en de daarbij door de overheden opgelegde veiligheidseisen.
Wanneer deze gegevens digitaal beschikbaar zijn kunt u zich dan opgeven bij de vermelde adressen.

Helaas kan door de heersende pandemie geen planning gemaakt worden voor de komende tijd. De excursies met de bekende

gidsen staan klaar voor u wanneer de tijd is gekomen dat we weer rondleidingen kunnen gaan geven aan liefhebbers van mooie natuur locaties in Dordrecht.
Wel kunt u natuurlijk zelf, in onze “eigen huislijke kring “gaan wandelen en de natuur aanschouwen in de toegestane wandelgebieden. Ook in deze wintertijd is veel te zien en waar te nemen.

Voor deelname aanmelden via :

excursiesivndordrecht@gmail.com

Met opgave van aantal deelnemers, namen, en tel. nummers
Er is een maximum van 10 deelnemers. U ontvangt een bevestiging na aanmelding.

Voor Landgoed Dordtwijk :
S.v.p. vooraf aanmelden : ☎ 078-6166780

Voor de excursies Hooge Biezenplaat, Elzen en Noorderdiepzone:
Vertrek vanaf de parkeerplaats bij Paviljoen “de Viersprong” aan de Oude Veerweg.

Landgoed Dordtwijk :
Verzamelen op de parkeerplaats aan de Dordtwijklaan tegenover het Landgoed.

Oosthaven :
Vertrek vanaf de parkeerplaats van de Oosthaven aan de Nieuwe Merwedeweg.

Werkgroep Natuur van de KNNV Drechtsteden.

Wandelen met de Natuurwerkgroep in 2021

Ook in 2021 gaat de **Natuurwerkgroep** van de KNNV-afdeling Drechtsteden de natuur op het Eiland van Dordrecht weer

bekijken. Dat doen we eenmaal per maand in de periode maart – november op de eerste maandag van de maand en in slechts enkele geselecteerde gebieden, zodanig dat je daar maximaal één ochtend bezig bent. We bekijken niet alleen de planten, maar alles wat we op natuurgebied tegenkomen op onze wandeling, dus ook vogels, vlinders, libellen, paddenstoelen etc. Iedereen is welkom bij deze wandelingen, je hoeft geen lid te zijn van de werkgroep. Blijf niet thuis, loop eens een keer mee, het is leerzaam én ontspannend!

Dit jaar leggen we de nadruk op de nieuw aangelegde verbindingszone tussen de Sliedrechtse en de Dordtse Biesbosch, de Noorderdiepzone.
Door dit langgerekte gebied meerdere keren te bezoeken zien we hoe de natuur hier zich de komende jaren gaat ontwikkelen. Let wel op de verschillende vertrekpunten van de wandelingen!

Alle wandelingen beginnen om 9 uur en duren tot circa 12 uur.
Maar let op ! Als het 's morgens om half negen regent of buiig is en verwacht wordt dat het niet spoedig droog wordt, gaat de wandeling **niet** door en proberen we het op de **tweede maandag** van de maand opnieuw.

De planning voor 2021 is als volgt:

5 April	Noorderdiepzone-oost: verzamelen op het parkeerterrein bij de nieuwe plas tegenover de Oosthaven. Dus op **tweede Paasdag**!
3 Mei	De Elzen, verzamelen bij restaurant De Viersprong. We gaan luisteren naar de Nachtegalen en, als ze er weer zijn, de Wielewalen, en natuurlijk naar alle andere vogels hier.

7 Juni	Noorderdiepzone-west: verzamelen op het parkeerterrein links, 100 meter na de kruising Zeedijk en Schenkeldijk.
5 Juli	Tongplaat en Zuidplaatje, verzamelen parkeerterrein Zuidhaven.
2 Augustus	Noorderdiepzone-midden: verzamelen op het parkeerterreintje op de Van Elzelingenweg net na de brug over het Noorderdiep.
6 September	Noorderdiepzone-oost: verzamelen op het parkeerterrein bij de nieuwe plas tegenover de Oosthaven.
4 Oktober	Noorderdiepzone-west: verzamelen op het parkeerterrein 100 meter na kruising Zeedijk en Schenkeldijk.
1 November	De Elzen, verzamelen bij restaurant De Viersprong. We gaan weer paddenstoelen zoeken.
December	Geen wandeling.

Iedereen is van harte welkom op deze wandelingen, hoe meer kennis des te beter de inventarisatie.

Gerard Verroen.

Excursieverslagen

Natuurinventarisatie Noorderdiepzone-midden te Dordrecht op 1 maart 2021

Hoewel er wegens het heersende coronavirus beperkende maatregelen gelden, zijn de inventarisaties van de natuur op het Eiland van Dordrecht in 2021 toch gestart. Door niet te veel

ruchtbaarheid te geven aan deze wandelingen en door onderling voldoende afstand te houden moet het mogelijk zijn om in de open gebieden waar het volop waait en de lucht voortdurend ververst wordt, met een zeer beperkt aantal deelnemers te wandelen.
Na maanden rust zijn onze natuurvrienden duidelijk toe aan een gezamenlijke wandeling, want vandaag kwamen er negen deelnemers opdagen ondanks de mist en de zeer koude noordoostenwind. Maar waarschijnlijk was het gekozen onderwerp voor deze wandeling de echte reden voor de grote opkomst, namelijk het inventariseren van de in het gebied van de Nieuwe Dordtse Natuur voorkomende vogels.
Ons startpunt was dit keer in het midden van het gebied, aan de Van Elzelingenweg, zodat we een rondje door het plassengebied konden lopen en watervogels konden noteren; deze route hadden we nog niet eerder gelopen. Vol verwachting wat betreft de waarnemingen begonnen we aan onze inventarisatie ronde.

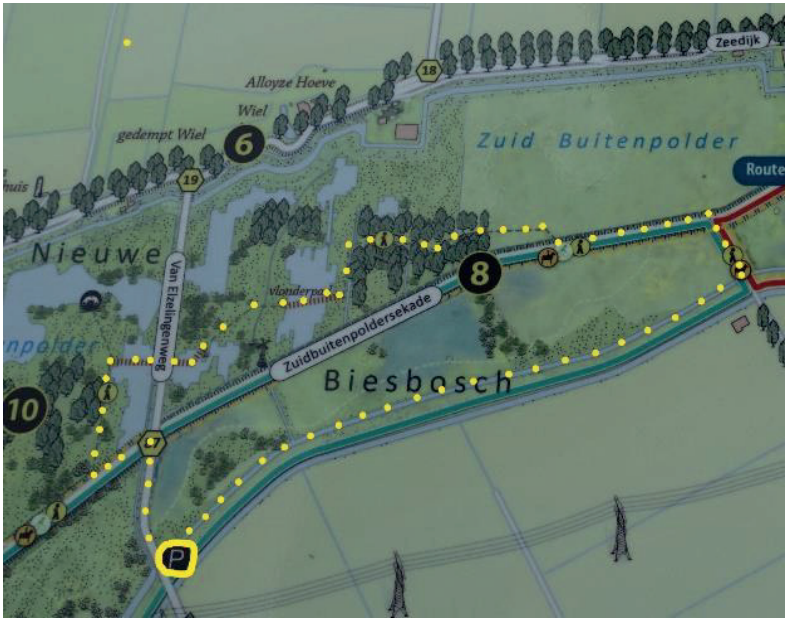

Vanaf de parkeerplaats liepen we eerst even over de Van Elzelingenweg om dan linksaf te gaan langs de kade naar het verderop gelegen pad tussen twee grote plassen. Ondanks het nevelige weer konden we hier al direct onze eerste watervogels noteren: **Knobbelzwanen** en **Kuifeenden** zwommen hier rond tussen de vele **Meerkoeten** en **Slobeenden**. Aan de oever stond een **Kleine zilverreiger**. Ook de **Wilde eend**, de **Krakeend** en de **Fuut** zwommen hier rond. In het hoge riet tussen het voetpad en het water ontdekten we een **Rietgors** mannetje. Via het metalen vlonder pad staken we de plas over en kruisten we de Van Elzelingenweg om daarna meteen op het metalen vlonder pad verder te gaan in oostelijke richting tussen grote waterpartijen door. Hier zagen we **Aalscholvers** en **Pijlstaarteenden** evenals **Canadese ganzen**.

Rietgors

Kleine Zilverreiger

Over het water vlogen **Kokmeeuwen** en **Kraaien**. Verderop zwom een groep **Grauwe ganzen**, enkele **Waterhoentjes** en wat **Bergeenden**. Voordat we aan het eind van dit pad door de plassen bij het fietspad langs de kade arriveerden hoorden en zagen we nog een **Kievit** en een **Grutto**, twee toch wel bijzondere vogels in dit nieuwe natuurgebied dicht tegen de stad aan. Benieuwd of ze hier blijven.

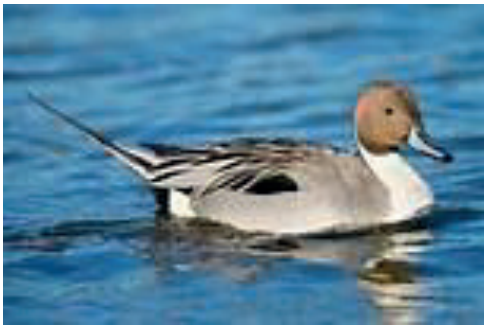
Pijlstaarteend

We gingen de kade op om even verder naar beneden te gaan, want hier was een splitsing van diverse routes in dit gebied. Verderop, bij een manege, was een wegsplitsing en gingen we rechtsaf het half verharde pad op langs het Noorderdiep richting ons startpunt; we zagen nog een **Vink** en ook een flink aantal **Pijlstaarteenden**.
Behalve vogels ontdekten we ook nog enkele bloeiende planten, zoals de **Grote ereprijs**, het **Madeliefje**, **Vogelmuur** en **Klein Hoefblad**.

Grote Ereprijs

Vogelmuur

Na anderhalf uur wandelen waren we terug bij ons startpunt, weliswaar verkleumd maar tevreden over de leuke waarnemingen.

Dit gebied is een enorme aanwinst voor de natuur op het Eiland van Dordrecht.

Klein Hoefblad

Gerard Verroen.

Inventarisatie van de Werkgroep Stadsnatuur

Op 24 maart 2021 om 10.00 uur heeft de **Werkgroep Stadsnatuur** haar eerste inventarisatie gehouden. Onder de deskundige leiding van Hans Schoorl hebben we de Stadswerven afgespeurd. Het weer was voortreffelijk, waardoor het een prachtige wandeling is geworden van ruim 2 uur. Dit gebied wordt momenteel ingericht als woonwijk. Vooral de kleine braakliggende terreinen bieden een grote diversiteit aan planten.
Momenteel zijn alle bekende voorjaarbloeiers waar te nemen, zoals o.a. Klein hoefblad (Tussilago farfara), Scherpe boterbloem (Ranunculus acris), Draba verna (Vroegeling), maar ook niet verwachte planten, zoals Hoenderbeet (Lamium amplexicaule) en Deens lepelblad (Cochleara danica). Ook de reeds bebouwde gedeelten hebben veel leuke vondsten opgeleverd. Zoals Wit vetkruid (Sedum alba) en Muurpeper (Sedum acre) Deze laatste twee tussen de basaltkeien langs het water.

De gedeeltelijk ruderale terreinen zijn een uitdaging om te bestuderen. Het is een veelbelovend gebied, zeker nu het nog niet volledig en netjes is ingericht. We zagen de rozetten van waarschijnlijk de Bleke klaproos en Paardenzuring. Binnenkort gaat de werkgroep op de Stadswerven een tweede wandeling maken. Er zullen dan ongetwijfeld weer veel nieuwe planten in bloei staan.

Vroegeling

Maarts viooltje

Foto's: Maja de Keijzer

Er zijn ook KNNV-leden die zelfstandig meewerken aan het project Dordtse Stadsplanten. Zij geven de waarnemingen met naam, plaats, datum en foto door aan ondergetekende.

We kunnen nog een aantal enthousiaste floristen gebruiken.

We proberen op deze manier een beeld te krijgen van de Stadtse natuur. Een onderdeel van de natuur dat steeds belangrijker wordt omdat er verder niet zoveel meer over is. De stad blijkt een vluchtplaats voor veel planten en dieren die door de bebouwing en intensieve landbouw geen eigen leefomgeving meer hebben.
Dus doe mee en meld u aan via onderstaand mailadres, want iedereen loopt wel eens buiten door zijn eigen wijk en ziet dan wat leuks!!!

Frans Beuvens (f.beuvens@gmail.com)

Column

Hoop

Doet leven, zeggen ze. We kunnen er nu wel wat van gebruiken lijkt mij. Soms voelt het alsof er aan de restricties geen einde komt. Gelukkig kunnen we nog wel naar buiten om zonne-energie op te doen in deze meteorologisch begonnen lente.

Ik werk noodgedwongen even thuis omdat mijn werkomgeving niet helemaal corona proef is op dit moment. Dat geeft me de kans om het voorjaar in onze tuin op de voet te volgen. Over hoop gesproken! Alles doet zijn best om de sneeuw- en vorstschade te boven te komen. Kleine zwart geworden bladeren worden vervangen door nieuwe exemplaren. Tropische nieuwkomers uit het tuincentrum zullen het hoofd moeten buigen dit voorjaar. De opwarming is ingezet, maar deze pioniers door ons op de eerste rij gezet, moeten nog enkele decennia wachten op hun definitieve doorbraak.
Ik vind het een voorrecht om in een gematigd klimaat te leven met verschillende seizoenen. Juist dat geeft elke keer de verwachting waar ik naar uitkijk. Drie weken geleden heb ik mijn schaatsen laten slijpen in de hoop dat het ijs dik genoeg zou zijn voor een ouderwetse toertocht. Inmiddels kijk ik de plantjes bijna de grond uit. Later in het jaar ga ik weer noten rapen. Nu probeer ik al scheuten van de **keverorchis** te ontdekken.

Ik kan haast niet wachten om ze weer te bewonderen. Raar toch dat dat zo trekt. Elk jaar zien ze er weer hetzelfde uit en toch ben ik gewoon reuze benieuwd naar hun verschijning. Misschien is onze vrijheid wel niet zo groot als we denken. Wellicht ben ik voorgeprogrammeerd om elk jaar exact dezelfde dingen te willen zien en doen. Het pimpelmees echtpaartje, dat nu in en uit het nestkastje duikt bij ons in de tuin, doet tenslotte ook elk jaar hetzelfde. “Nu even niet” is er bij hen niet bij, je vraagt je af waar hun vrijheid uit bestaat. Dat lekker buiten vliegen hier in de buurt is zeker niet zonder gevaar! De twee papagaaien van

de buren staan ook vaak buiten in de tuin, maar die worden volledig voorzien van hun natje en droogje en zitten veilig in een kooi. Volgens mij zijn ze wel tevreden, want ze kletsen wat af. Bij dieren spreken we van instinct en gaan wij ervan uit dat we anders zijn. Dat we besef hebben van ons bestaan en vrij zijn in onze keuzes. Als ik heel eerlijk ben dan moet ik bekennen dat ik eigenlijk ook wel hou van patroontjes. Ik kan nog steeds lachen om Guust Flater en volg nog altijd alle vogels die ik rondzie fladderen. Naarmate ik ouder word ontdek ik dat niets dierlijks mij vreemd is. Altijd begin ik de dag met een kopje thee met peperkoek, dan bakkie troost en de onvermijdelijke grote boodschap. Verder graag op zaterdag een echte krant. Ook ben ik duidelijk territorium gevoelig en zit ook nog eens graag op mijn vaste stek. Enige jaloezie kan mij niet geheel ontzegd worden en verder loop ik het liefst dezelfde route met de hond. Ik doe nog net niet als hij op dezelfde plekken even een geurmarkerinkje.
Nu schijnt het zonnetje lekker en ik onderbreek deze column van harte om even de tuin in te lopen. Volgens mij zag ik de pioenroos al opkomen en de magnolia in de hoek moet misschien verplaatst worden naar een plekje in de zon. Ik vraag me af wanneer ik weer bonen kan planten, niets leuker dan later in het seizoen nog wat uit eigen tuin snaaien. Heerlijk weer allemaal dingen om naar uit te kijken. Het is duidelijk het jaargetijde van de verwachting.

Wouter Kramer

Grote Keverorchis (Neottia ovata)

Natuurbeschermers en Grondleggers

Biografie van Jan Drijver (1886-1963)

De Texelse vogelkenner Jan Drijver groeide op in een gezin waarin iedereen belangstelling had voor de natuur. Zijn grote interesse voor vogels was volgens hem een erfelijke kwestie. Jan werd in 1886 geboren in Den Hoorn. Nog voor hij kon lezen en schrijven, kende hij al de namen van de vogelsoorten die op het eiland voorkwamen. Rapen van eieren was in die tijd nog heel gewoon, maar Jan en zijn broers leerden van hun ouders dat je dat niet in het broedseizoen mocht doen. Het was een cursus praktische vogelbescherming waar hij later nog veel plezier van zou hebben.

Werken voor Natuurmonumenten

Het zag er aanvankelijk niet naar uit dat hij een loopbaan in de natuurbescherming zou gaan bekleden. Na afloop van zijn schooltijd vertrok de jonge Drijver naar Rotterdam om te worden opgeleid tot ambtenaar bij de Posterijen en Telegrafie. Na enkele omzwervingen kreeg hij een standplaats op het kantoor in Den Burg en was hij dus weer terug op Texel. Hier ontmoette hij P.G. van Tienhoven die toen nog wel geen voorzitter was van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, maar wel al een belangrijke rol speelde in het dagelijks bestuur van deze organisatie. In 1913 werd Drijver gevraagd om als administrateur te komen werken op het kantoor van Natuurmonumenten in Amsterdam, een functie die Drijver met beide handen aangreep. Vanaf die tijd werkte hij intensief samen met Van Tienhoven en Jac. Thijsse. Met zijn drieën bepaalden zij decennialang het gezicht en het beleid van de vereniging.

Vogelbescherming

Drijver was een uitstekend organisator. Hij deed de boekhouding, zorgde voor het beheer van de “natte” terreinen en onderhandelde bij het verwerven van nieuwe terreinen. Vogels en de bescherming van vogels lagen hem het meest aan het hart. Hij speelde een belangrijke rol bij de totstandkoming van de Vogelwet uit 1936 en was jarenlang secretaris van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels. Bij het grote publiek werd hij ondertussen bekend door zijn boeken, zoals *Texel, het vogeleiland*.

In 1953 nam Drijver, inmiddels opgeklommen tot hoofddirecteur, afscheid bij Natuurmonumenten. Drie jaar later werd als eerbetoon aan hem het natuurmonument De Bol op Texel omgedoopt tot Drijvers Vogelweid De Bol. Na zijn pensioen verbleef Jan Drijver vele maanden per jaar op het eiland, waar hij een tweede huisje had. De deur stond er altijd

gastvrij open. Drijver was een man met een warme persoonlijkheid. Hij stierf in 1963 op Texel waar hij onder grote belangstelling werd begraven.

Ooibossen

De natuurgebieden in de Hollandse Delta, zoals de Biesbosch, zijn vaak **ooibossen**. (Ooi komt van nat terrein bij rivier). Dit zijn bossen die staan in gebieden die regelmatig door rivieren worden overstroomd. Soorten die hier voorkomen en bepalend zijn voor de ooibossen, zijn o.a. diverse wilgensoorten, populier, valeriaan, brandnetel, veldkers, dotterbloem, bereklauw, engelwortel en natuurlijk verschillende soorten mos en kroos .

Foto: R. Knol

Foto: FB

De ooibossen in laag Nederland liggen in zoetwatergetijdengebieden en deze overstomen regelmatig, door hoge rivierwaterstanden of nog bestaand getij. Stroomopwaarts verschilt het aantal keren van overstromen en de duur van de overstroming met de lagergelegen getijdengebieden.

Foto’s: B

De bodem wordt hierdoor sterk beïnvloed. Zo zal er meer zand of klei aanwezig zijn. Ook kan de hoeveelheid kalk en de

zuurgraad verschillen. Het is logisch dat afhankelijk van de standplaats de combinaties van planten (plantengezelschappen) zullen verschillen. Dit betekent dus dat de vegetatie verschilt, hoewel er zowel stroomopwaarts als stroomafwaarts soorten voorkomen die kenmerkend zijn voor ooibossen, zoals wilgen, populieren.

Foto: FB

De ooibossen nemen slechts enkele procenten in van het Nederlandse bosareaal. Opvallend is dat driekwart van Nederlandse ooibossen te vinden is in de Biesbosch (Brabantse, Dordtse en Sliedrechtse Biesbosch). De bossen die we hier vinden worden zachthout-ooibossen genoemd, in tegenstelling tot hardhout-ooibossen met iepen, essen en eiken, die meer voorkomen op hoger gelegen gebieden.

Foto’s: FB

Kenmerkend voor vrijwel alle ooibossen is dat ze uniek zijn. Nederland heeft een grote verantwoordelijkheid om deze rivier begeleidende bossen te herstellen en in stand te houden.
Uit veiligheidsoverwegingen wordt er wat meer ruimte voor de rivier gecreëerd. In deze gebieden die bij (te) hoog water kunnen onderlopen lijkt zich nieuwe natuur te ontwikkelen. Op één van de ledenavonden die we in begin 2020 nog hebben gehouden heeft Elma Duyndam ons verteld over deze natuurontwikkelingsprojecten. Dat neemt niet weg dat we oplettend moeten blijven dat door groeiende recreatie en woningnood deze zeldzame bostypen niet worden opgeofferd. Wanneer natuur inclusief betekent dat cultuurland (zoals akkers) een natuurlijker inrichting en vegetatie krijgen is dat te waarderen, maar wanneer natuur inclusief betekent dat in de natuur meer ruimte voor cultuur (zoals “natuurlijke” jachthavens of “drijvende” woonwijken) moet worden gerealiseerd zijn we niet verstandig bezig.

Frans Beuvens

Gallentijd

Veel planten dragen vreemde groeisels die niet horen bij de plant, zoals een blad, stengel of vrucht. In de herfst vallen deze gallen vaak op aan de bladen (eik, linde) van planten. Deze abnormale uitroeiingen ontstaan onder invloed van parasitaire organismen, zoals o.a. schimmels, virussen, en bacteriën. Heel vaak zijn het ook insecten, zoals galwespen, galmuggen, kevers, vliegen etc. Ook andere planten zoals de maretak kan voor galvorming zorgen. De start van cel woekeringen zijn vaak biochemische reacties die gestart worden door het galvormend organisme. De normale groei van de gastheer wordt geremd, waarna de galvormende prikkel wordt toegediend. Vaak is dat maar op één plaats. Afhankelijk van de plaats van de aantasting wordt gesproken over bladgallen, stengelgallen, schorsgallen. Maar ook de vorm is een uitgangspunt om gallen in te delen, zoals knoopjesgal, knikkergal, wilgenroosje of appelgal

Foto's: Mfnf.nl

Appelgal

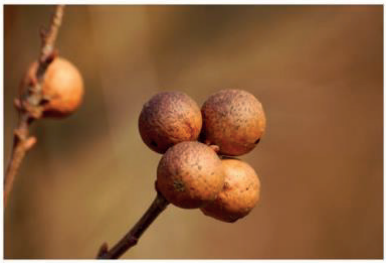

Knikkergal

Bij berken zien we heksenbezems, op het blad van de linde zitten soms vreemde hoornachtige uitsteeksels en bij eiken komen allerlei vreemde groeisels voor, zoals erwten appeltjes, besjes en ananas-achtige uitgroeisels. Kortweg worden al deze zaken gallen genoemd.
De vorm van de gal geeft ook aan wie de boosdoener was. Wanneer je de planten kent is het eenvoudig om de galvormers te herkennen. De vorm geeft vaak duidelijk aan wie er in de gal woont.

Rozenmosgal

Vaak zijn het insectenlarven die de gal bewonen. Het voordeel is dat de larf goed beschermd is en de plant levert door extra groei van weefsel ook het nodige voedsel voor de larven. Er is een enorme variatie aan gallen en de bijbehorende veroorzakers.

Knoopjesgal

Het galappeltje op een eikenblad is een bekend voorbeeld van een gal. Deze appeltjes zijn groen en verkleuren in de loop van

de tijd van geel naar rood. Het zijn dan net echte mini-appeltjes. In de galappel woont een de larve van een wesp. Maar eerst worden de plantencellen door de volwassen wesp los geknaagd bewerkt met verteringsenzymen en uitgebraakt. Dit braaksel is de prikkel om de cel woekering te starten. De wesp legt in mei een eitje in het blad. Wanneer de larve uit het ei kruipt is er in het eikenblad een bolvormige cel woekering rond de larve ontstaan. De buitenkant bestaat uit een stevige wand die bescherming biedt en binnen in de gal zit zachter voedselrijk weefsel voor de larf. Deze plantencellen zijn eenvoudig te verteren door de larf. Daarna verpoppen de larven zich in of buiten de gal. De na verpopping komen de volwassen dieren tevoorschijn en planten zich voort.
Alles bij elkaar is de relatie tussen waardplant en galvormend organisme vaak heel ingewikkeld. Je kan het zo gek niet bedenken of het komt voor in deze relaties. Wil je er meer van weten dan is er het uitgebreide Gallenboek van W.M. Docters van Leeuwen.

Frans Beuvens

Groenvisie: stap vooruit voor het waterschap

De **Groenvisie** van het dagelijks bestuur van **Waterschap Hollandse Delta** is klaar. Water Natuurlijk zich heeft de afgelopen tijd sterk gemaakt voor herstel van biodiversiteit. Aanhoudend is dit op de agenda gezet. De resultaten hiervan zijn nu zichtbaar in die nieuwe Groenvisie. Herstel van biodiversiteit staat er prominent in.

Groene waarden
In de visie is gekozen voor vijf groene waarden:

- Landschappelijke kwaliteit
- Biodiversiteit
- Klimaatadaptatie
- Recreatief groen
- Betrouwbaarheid en geloofwaardigheid

In deze visie beschrijft het waterschap dat de landschappelijke kwaliteit wordt behouden, biodiversiteit, klimaatadaptatie en betrouwbaarheid worden versterkt en dat voor recreatief groen geen actie wordt ondernomen.

Herstel van biodiversiteit
In de visie worden acties genoemd die positief moeten uitpakken voor biodiversiteit. Dit wordt in kaart gebracht. Het onderhoud van dijken, bermen, watergangen en waterbergingsgebieden wordt gericht op versterking van de biodiversiteit. Bij nieuwe inrichtingsprojecten krijgt biodiversiteit nadrukkelijk een plek.
Het beheer van eigen terreinen zoals bij zuiveringsinstallaties, gemalen wordt gericht op biodiversiteit en ook op verpachte percelen gaat ze daaraan werken. Chemische bestrijdingsmiddelen worden in de ban gedaan en ze wordt partner van het Deltaplan Biodiversiteitsherstel. Prachtige voornemens, nu de praktijk nog.

Gele lis

Praktijk
De huidige praktijk staat nog in schril contrast met deze visie, waarover op 14 oktober 2020 werd besloten in de Verenigde Vergadering. Water Natuurlijk Hollandse Delta vertrouwt erop dat de praktijk zal volgen, maar we blijven op het vinkentouw zitten.

Joost Kievit MSc

Bloemrijke dijken

Dijken zorgen voor veiligheid. Veiligheid is belangrijk maar kan heel goed samengaan met natuurvriendelijk beheer. Dit is nog steeds niet goed doorgedrongen tot ons Waterschap Hollandse Delta. Dit in tegenstelling tot andere waterschappen die al uitgebreid beleid hebben geformuleerd en reeds jaren geleden met de uitvoering zijn gestart zoals o.a. bij Nijmegen prachtig is te zien.

foto: Ploegdriever

Dijken kunnen een belangrijke rol spelen in de verbetering van de biodiversiteit. Veel verschillende planten en bloemen op een dijk zorgen voor een stevige wortelmat. Er zijn namelijk planten die diep wortelen of juist breed uitgroeien, met uitlopers of fijn vertakt. Al deze verschillende worteltypen voorkomen erosie door golfslag of afspoeling en zijn zeker zo veilig als een dikke kleilaag.

Foto's: Niels de Schipper

Er kunnen veel verschillende soorten planten groeien, omdat het dijkmilieu heel gevarieerd is. Zonnige en droge zuidhellingen, schaduwrijke vochtige noordhellingen, voedselarme uitgespoelde top en voedselrijkere voet van de dijk. Daarbij worden vaak ook diverse soorten grond gebruikt om dijken aan te leggen. De grote milieuverschillen op de dijken kunnen dus zorgen voor grote biodiversiteit, omdat planten verschillende eisen stellen aan het milieu. In Zeeland zijn binnendijken, de bloemdijken van Zuid- Beveland, juist in stand gehouden vanwege de bijzondere soortenrijkdom. Grasklokje, beemdkroon, rolklaver, knoopkruid, bevernel, walstro, veldsalie, margriet, wilde Marjolijn zijn planten die op de dijken kunnen groeien. Het is niet verbazend dat de soortenrijke dijken onmiddellijk bijen, vlinders, vliegen en vele andere insecten aantrekken. Insectenetende vogels zullen zo'n rijk gevulde dijk met plezier bezoeken.
Ons waterschap Hollandse Delta heeft naast de verantwoordelijkheid voor waterveiligheid ook een grote verantwoordelijkheid voor verbeteren van de biodiversiteit in sloten en op dijken. Vaak zijn de dijken verpacht aan

schapenboeren die hun dieren daar het hele seizoen laten grazen.

Beweidingsverbod in diverse waterschappen

Er is dan natuurlijk geen kans voor biodiversiteitsontwikkeling. Het maken van duidelijke keuzen in het beheer is van groot belang om soortenrijke dijken te ontwikkelen. Maaien en afvoeren van maaisel is de beste optie maar ook een combinatie van kort beweiden en maaien en na beweiden zijn alternatieven. Ons Waterschap doet in tegenstelling tot de meeste andere waterschappen erg weinig om een bijdrage te leveren aan diversiteit. Gelukkig weet de kleine partij, ***Water Natuurlijk***, als luis in de pels steeds meer zaken voor elkaar te krijgen. Stoppen van mollenbestrijding, omdat aangetoond is dat mollen geen risico zijn voor dijken. Verbeteren oevers of een beter kapbeleid, waarbij nieuwe inzichten worden toegepast. Ook hier lijkt er licht aan het einde van de tunnel. De bewustwording bij waterschap de Hollandse Delta lijkt, door de niet aflatende inzet van de Water-Natuurlijk-mensen te groeien.

Frans Beuvens.

Advies over Nationale Parken Nieuwe Stijl

Op verzoek van Staatsbosbeheer en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) heeft de Commissie Verkenning Nationale Parken onderzocht welke gebieden in Nederland internationaal onderscheidend zijn op het vlak van natuur, landschap en cultuurhistorie. Met dit advies willen Staatsbosbeheer en RCE een bijdrage leveren aan de realisatie van de Nationale Parken Nieuwe Stijl.

De Commissie, onder voorzitterschap van prof. mr. Pieter van Vollenhoven, heeft in haar advies 5 gebieden geselecteerd met internationaal unieke natuur-, landschaps- én cultureel erfgoedwaarden:

Waddengebied;
Hollandse vastelandsduinen, van Den Helder tot Hoek van Holland;
Zuidwestelijke Delta, van Biesbosch tot en met de zone voor de kust van Zeeland;
Veluwe, met overgangen naar Rijn, IJssel en Randmeren;
IJsseldelta en Weerribben-Wieden, met overgangen naar Drents Plateau.

Natuur- en landschapsgeschiedenis
Deze zogenaamde Nationale Landschapsparken geven niet alleen inzicht in de natuur- en landschapsgeschiedenis van ons land. Maar ze bieden door hun omvang, aanwezige natuurlijke overgangen en overwegend groene karakter een groot potentieel voor het vinden van oplossingen voor de ruimtelijke problemen van nu en de toekomst. Met het advies wordt duidelijk dat realisatie van deze gebieden samen kan gaan met het oplossen van de grote ruimtelijke opgaven waar Nederland voor staat. Opgaven zoals biodiversiteitsherstel, toekomstbestendig waterbeheer, stikstofreductie, CO2-reductie, circulaire economie en gezondheid.

Voorbeeld
Het handelingskader dat de Commissie hiervoor beschrijft kan als voorbeeld dienen voor andere nationale parken. We zetten hiermee een brede ontwikkeling in, waarbij natuurparels worden verbonden met het omliggende landschap, maar ook met de aanwezige ondernemers, agrariërs en bewoners. Daarvoor is het nodig dat overheden, zoals in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) staat aangegeven, de bescherming en ontwikkeling van deze gebieden en de realisatie op een integrale wijze met partijen in de regio's voortvarend ter hand nemen.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid
In Nederland zijn 21 gebieden die de status van nationaal park hebben. Zij kunnen het handelingskader dat de Commissie schetst als inspiratie gebruiken voor nationale of provinciale opgaven. Het is verheugend dat de waarden van waaruit de Commissie tot zijn selectie van gebieden is gekomen, ook ten grondslag liggen aan de ontwikkeling van nationale parken in Nederland. Zo zal zeer binnenkort het gebied Hollandse Duinen (van Noordwijk tot Hoek van Holland) de status voor nationaal park aanvragen bij de Minister van LNV. In de Nationale Parken zijn de afgelopen jaren reeds brede coalities ontstaan vanuit natuur- en landbouworganisaties, ondernemers, bewoners en bezoekers en overheden. Samen dragen zij verantwoordelijkheid

voor een gebied met het mandaat en de legitimiteit die nodig is voor planvorming en inrichting van het landschap en uitvoeringsprojecten. Natuur is hierbij een belangrijkste factor.

Standaard voor nationale parken
De Tweede Kamer wil gebieden die unieke natuurkernen, unieke landschappen en uniek cultuurhistorisch erfgoed bevatten beter beschermen. De betrokken partijen hebben hiervoor inmiddels een standaard opgesteld. Gebieden werken nu aan de realisatie van de criteria uit deze standaard met als beoogd resultaat dat nationale parken echte unieke gebieden voor Nederland zijn, vanuit het oogpunt van natuur, landschap en cultuurhistorie. Om tot een stelsel van Nationale Parken Nieuwe Stijl te komen met internationaal onderscheidende gebieden, die kenmerkend en iconisch zijn voor natuur en landschap in Nederland, hebben Staatsbosbeheer en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed aan de Commissie Verkenning Nationale Parken gevraagd om te komen tot een landelijk beeld over de vraag:
Waar liggen in Nederland gebieden met internationaal unieke natuurkernen, alsmede unieke landschappen en uniek cultuurhistorisch erfgoed, die passen bij de benoemde waarden en ambities zoals gesteld in de criteria van de nieuwe standaard?
Welke (potentiële) bijdrage kunnen deze gebieden leveren aan de grote ruimtelijke opgaven waar Nederland voor staat?

Downloads

Voor meer informatie zie het eindrapport met bijlagen van de Commissie Verkenning Nationale Parken, d.d. 30 september 2020:
Nationale Landschapsparken, oriëntatie op nieuwe Nationale Parken van Wereldklasse - Eindrapport (PDF, 58 pag.)
Nationale Landschapsparken, oriëntatie op nieuwe Nationale Parken van Wereldklasse - Bijlagenrapport (PDF, 26 pag.)
Begrenzing Nationale Landschapsparken van Wereldklasse - Kaart (PDF, 1 pag.)

Herstelplan biodiversiteit noodzaak

Als beheerder van honderden hectares dijken, watergangen, oevers en bermen is het waterschap de bepalende factor voor biodiversiteit in het buitengebied. Bij dit beheer wordt niet of nauwelijks rekening gehouden met biodiversiteit, met als gevolg dat de natuur verschraald. Plantensoorten worden zeldzamer, insectenpopulaties dreigen uit te sterven en ook met daar van afhankelijke vogelsoorten gaat het niet goed. Dat moet anders vindt Water Natuurlijk. We zetten in op herstel.

Biodiversiteitscrisis

Het verlies aan biodiversiteit behoort met klimaatverandering tot de grootste milieuproblemen van onze tijd. Het is een wereldprobleem maar in Nederland gaat het nog slechter dan elders. In de polders van ons waterschap is het beeld nog slechter. Immers, in de nationale positie worden onze natuurgebieden meegerekend.

Bloemrijk grasland verdwijnt

Er zijn meerdere oorzaken te noemen waardoor het in ons waterschap zoveel slechter gaat. Een belangrijke oorzaak is het verdwijnen van bloemrijk grasland. Vroeger hadden we dat in vele soorten. Jac. P. Thijsse, één van de grondleggers van de natuurbescherming is ons land, noemde het in zijn boek ‘De bonte wei’ de schatkamers van de Nederlandse flora. Met de opkomst van kunstmest is deze rijkdom nagenoeg geheel verdwenen. Van de meest waardevolle soort, de blauwgraslanden resteert nog een schamele 0,1%. Op bloemrijke graslanden zijn 22 van de 27 voorkomende plantengemeenschappen bedreigd. Van deze nog levensvatbare restanten van deze gemeenschappen te vinden op dijken en in bermen. Juist hier speelt het waterschap de hoofdrol.

Bloemrijke dijk

Insecten zijn onmisbaar

Insecten sterven uit. Ze hebben bloemen nodig. Steeds meer alarmerende berichten bereiken inmiddels het grote publiek. Onderzoek in Duitsland gaf aan dat in de afgelopen 30 jaar ongeveer 80% van de insecten in natuurgebieden verdwenen was . Recent is dat beeld ook voor een aantal Nederlandse natuurgebieden bevestigd. Buiten natuurgebieden is de situatie nog veel ernstiger, daar kun je vergif op innemen. Wetenschappers waarschuwen dat allerlei natuurlijke processen zeer ernstig verstoord dreigen te raken. Onze voedselproductie komt in gevaar vanwege het verdwijnen van natuurlijke bestuiving. Kortom we zitten met een biodiversiteitscrisis.

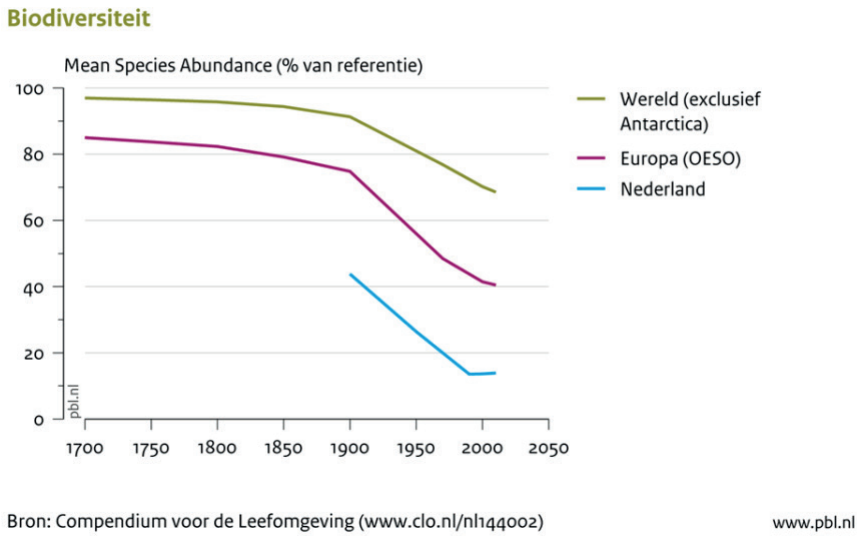

Positie waterschap

Het waterschap is verantwoordelijk voor het beheer van dijken, bermen, terreinen, watergangen en oevers. Bij elkaar gaat het om vele honderden hectares groen. Het gaat bijvoorbeeld om 7.282 kilometer watergangen met oevers. Het waterschap is veruit de grootste beheerder van groen in het buitengebied. Ook in het stedelijk gebied speelt het waterschap een rol bij het waterbeheer. Iedere meter van dit groen kan worden ingezet voor herstel van biodiversiteit.

Een groot deel van het groen bestaat uit graslanden die gemaaid of beweid worden. Nu speelt biodiversiteit hierbij nauwelijks een rol. Sterker nog het overgrote deel van het groen wordt gemaaid met de klepelmaaier. Dit houdt in dat meerdere keren per jaar alle planten met de daarop voorkomende dieren in de vorm van eieren, rupsen, larven etc. worden vermalen. Overleven onder zulke omstandigheden is zo goed als onmogelijk. Met een ander maaibeheer en voorwaarden aan de beweiding kan op grote schaal bloemrijk grasland met het daaraan verbonden insectenleven ontstaan. Ook in de

watergangen, langs oevers met moerassen en waterbergingen is veel natuurwinst te halen.
Omschakelen en het beheer mede richten op herstel van biodiversiteit is urgent en van groot maatschappelijk belang. Het waterschap moet hierin zijn verantwoordelijkheid nemen vindt Water Natuurlijk. Zij kan dat tegen de laagst denkbare maatschappelijke kosten. Immers er hoeft geen grond te worden verworven en er hoeft ook geen compensatie te worden betaald voor productieverlies van natuur op agrarische gronden.

Herstelplan

Water Natuurlijk vindt dat er een **'Herstelplan biodiversiteit'** moet komen. Iedere meter groen kan worden benut voor herstel van biodiversiteit. Dat is meestal geen probleem voor de primaire functies van de betreffende gebieden, zoals waterbeheersing en veiligheid. Veranderingen die wat meer tijd vragen moeten in gang worden gezet en zaken die snel kunnen moeten gelijk worden uitgevoerd. Uitstel is geen optie. We zitten met een biodiversiteitscrisis en we moeten per direct aan de slag met herstel.

Joost Kievit MSc

Natuur-inclusieve landbouw

Er is een tijd geweest dat de Nederlandse landbouwgebieden rijk waren aan soorten. De biodiversiteit in deze gebieden was gigantisch. Klauwieren, geelgorzen, patrijzen, wulpen, maar niet alleen vogels. Ook de bomen, struiken, bloemen , wormen, duizendpoten, slakken en insecten waren volop aanwezig in het boerenland.

Foto FB Marjolijn

Foto : Becude geelgors

Fruitbomen in de boomgaarden vormden een rijke voedingsbron voor bijen, hommels, lijsters, terwijl het afgevallen fruit een feestmaal was voor kevers, slakken, rupsen en vele andere soorten. De natuur was een onderdeel van het cultuurlandschap met korenvelden, hooilanden, bloemrijke weiden en akkers, waar een enorme rijkdom aan soorten te vinden was. Het boerenland was een belangrijke habitat voor heel veel soorten, vogels, zoogdieren, insecten, slakken, spinnen, te veel om op te noemen.

Foto: bodemplus .nl

De intensivering van de landbouw heeft de afgelopen 50 jaar schrikbarende vormen aangenomen. De bodem is steriel gemaakt met pesticiden.
Er is geen worm, duizendpoot of springstaartje meer te bekennen. Struiken en bomen zijn gerooid om de efficiency en opbrengsten te vergroten. Bloemen zijn verdwenen uit de wei- en hooilanden en hebben plaatsgemaakt voor eentonige graslanden. Dit “grasfalt “ trekt weer een enorme populatie ganzen aan, waar boeren zelf weer last van hebben. Wat eens een rijke natuurlijke omgeving was voor eindeloos veel planten en diersoorten is nu niet veel meer dan een woestijn. De balans is verdwenen.

foto: RTVnoord

De groei van het aantal zeearenden lijkt positief maar is een teken van het uit balans zijn van de natuur. Al die ganzen zijn een heerlijke maaltijd voor deze imposante vogels. Maar ergens klopt het niet.
De laatste jaren lijkt er iets te veranderen. Steeds meer mensen zien in dat we zo niet door kunnen gaan. Het is gezond om in de natuur te zijn, het maakt ons vrolijk en we krijgen energie van wandelen en sporten in een natuurlijke omgeving. Wanneer dan ook het voedsel gifvrij, gezond en natuurlijk geproduceerd wordt is het een situatie waar we allemaal beter van worden.

Schoorvoetend begint de agrarische sector te begrijpen, ook uit economische motieven, dat zij niet langer op de oude voet verder kunnen gaan.
Voorzichtig experimenteren met natuurlijke plaagbestijding of gewasteelt in stroken, die verschillend zijn ingezaaid. Het denken over verandering in de agrarische sector en het experimenteren met natuur inclusieve landbouw wordt steeds vaker waargenomen.

foto: ERF.bv groenkennisnet Strokenteelt

Intelligente boeren die begrijpen dat hun verdien model moet worden aangepast aan de vraag van een veranderende samenleving. Het is te hopen dat een nieuw kabinet voortvarend inspeelt op de wensen van steeds meer consumenten en boeren steunt die de overstap naar natuurlijker, duurzamer en gezonder voor mens en dier durven te maken. Het is nog niet te laat om de biodiversiteitscrisis aan te pakken en de dramatische achteruitgang van boerenlandvogels, insecten, bodemdieren zoals wormen en bijzondere planten een halt toe te roepen. Het opnieuw uitvinden van de waardevolle combinatie van natuur en cultuur verdient steun van regering en samenleving.

Frans Beuvens

Jaarverslag 2020 KNNV afdeling Drechtsteden

Werkgroep Natuur.
Deze werkgroep heeft vanaf maart 2020 tot en met november 2020 elke eerste maandag van de maand een natuur wandeling en inventarisatie gemaakt in 9 locaties op het Eiland van Dordrecht. Hier zijn diverse mooie waarnemingen gedaan. Deze locaties waren:

- **Noorderdiepzone** werd 6 keer bezocht, verspreid over de maanden van het jaar 2020, in de diverse locaties van dit nieuwe ontwikkelde gebied als onderdeel van de **Nieuwe Dordtse Biesbosch**. Dit gebied dient in de toekomst te gaan fungeren als een verbindingszone tussen de Sliedrechtse Biesbosch in het oostelijke deel en de Dordtse Biesbosch / de Elzen gelegen in het westelijke deel.
- **De Elzen** Deze locatie werd twee keer bezocht. Een keer in het voorjaar en een keer in het najaar.
- **Tong- en Zuidplaatje** Dit gebied werd een keer bezocht in de zomer. Hier werden voor het eerstgenoemde gebied inventarisaties gedaan m.b.t vogels, en voor het tweede gebied op planten en bloemen.

Bovenvermelde gebieden zijn geïnventariseerd op planten, paddenstoelen, vogels en zoogdieren.
De waarnemingen worden toegevoegd aan de data-lijst die vanaf het begin van de Werkgroep Natuur in 2014 wordt bijgehouden. Deze waarnemingen lijst staat tevens vermeld op onze website en is vrij te raadplegen.

Werkgroep Vlinders en Libellen.
Afgelopen jaar geen waarnemingen uitgevoerd door deze “ slapende “ werkgroep. Door andere bezigheden van de leden van de werkgroep hebben geen nachtvlindertelling plaatsgevonden.
Wel zijn er inventarisaties gedaan in de Nieuwe Dordtse Biesbosch die betrekking hadden op libellen.

Lezingen
Er zijn in 2020 geen lezingen gehouden door KNNV en IVN. Door de Corona pandemie is het dit onderdeel van de activiteiten geheel stil komen te liggen.

Natuurexcursies
Er zijn geen excursies georganiseerd. Door de Corona pandemie heeft het bestuur van de KNNV-afdeling Drechtsteden besloten, mede ingegeven door de adviezen van het Hoofdbestuur om samen te reizen naar de natuurgebieden buiten de regio, stil te gaan leggen.
Wel hebben diverse leden, op eigen initiatief, binnen de geldende regels diverse natuurgebieden bezocht en hierover gerapporteerd.

Cursussen
Ook dit onderdeel van onze activiteiten is stil komen te liggen door de Corona pandemie.

Natura 2000
In het kader van de samenwerking met het Nationaal Park "De Biesbosch" worden er onder leiding van KNNV gidsen twee keer per jaar een Natura 2000 natuurwandeling georganiseerd. Ook dit heeft in 2020 geen doorgang kunnen vinden door de Corona Pandemie.

Communicatie
Na de ALV van het voorgaande jaar 2019 is de weg ingeslagen om voor de leden een digitale Spindotter te gaan uitgeven. Eenieder die een papieren kwartaal uitgave wilde ontvangen betaald dan € 10,00 per jaar aan bijdragen in de kosten. Dit heeft tot een grote reductie in papieren Spindotters geleid. In het afgelopen jaar is ook getracht om samen met de IVN te komen tot een gezamenlijk uit te geven digitale "Nieuwsbrief de Spindotter". Dit heeft nog niet geleid tot een optimaal proces van functioneren.

Door de Corona pandemie merken wij dat bij de huidige leden het besef verflauwd dat de contributies tijdig dienen te worden betaald. Wij merken helaas dat een aantal leden meerdere herinneringsbrieven m.b.t. de betaling van de contributie nodig hebben om tot betaling over te gaan.

Ook aan de **website van de KNNV-afdeling Drechtsteden** zal nog het nodige moeten worden verbeterd. De opvolging van de artikelen en excursies zullen meer aandacht nodig hebben, willen ze up-to-date zijn en blijven.
Deze actie is einde 2020 opgepakt met ondersteuning van het Hoofdkantoor van de KNNV en zeker door de ondersteunende inbreng van de webmaster van de KNNV-afdeling Voorne. De uitstraling van de nieuwe website zal bij het viraal gaan van de nieuwe landelijke website opmaakt medio februari 2021 zichtbaar zijn.

Externe contacten
Ook heeft de KNNV-afdeling Drechtsteden zich samen met andere natuurverenigingen en stichtingen juridisch ingezet voor het behoud van een karakteristieke cipres die zou moeten wijken nadat de gemeente Dordrecht een vergunning had verleend om deze cypers te kappen t.b.v. de activiteiten van een projectontwikkelaar. De afloop van dit proces bij de rechtbank in Rotterdam is dat de gemeente in het gelijk is gesteld. De gemeente heeft direct na deze uitspraak de cipres gekapt en verwijderd.
Het bestuur van de KNNV Drechtsteden heeft 2 keer vergaderd in 2020 om de lopende zaken te bespreken en uit te werken. Tevens zijn in kleine samenstellingen gesprekken gevoerd tussen bestuursleden om de voortgang van de vereniging te bewaken en te ondersteunen.
2020 sloten we af met 72 leden.

Hein J.W. Ruiter
Secretaris

Februari 2021

Algemene informatie

Auto-excursies

De verzamelplaats voor excursies **buiten** Dordrecht is aan de zuidzijde van het centraal station bij de stationsingang. Het streven is zoveel mogelijk te carpoolen.

Aan- en afmelden voor excursies

Bij de excursies **buiten** Dordrecht is vermeld bij wie men zich moet aanmelden op de **avond voorafgaand aan de excursie**. Indien u onverhoopt toch niet mee kan, dient u zich weer af te melden, anders staan we bij vertrek voor niets op u te wachten.

Dia- en lezingenavonden KNNV / IVN

De lezingen worden gehouden in het NMC-Weizigt, Van Baerle-plantsoen 30, 3314 BH Dordrecht. De zaal is 19:30 open en sluit uiterlijk 22:30.

Penningmeester en Ledenadministratie KNNV:

Ruud Dorst, Campanula 3 – 19, 3317 HB Dordrecht.
E-mail : ledenadministratie@drechtsteden.knnv.nl
NL63 INGB 0000 6945 70 t.n.v. KNNV Drechtsteden te Dordrecht.
Uw lidmaatschap loopt van januari t/m december. Afmelden dient schriftelijk plaats te vinden voor 1 november.

Contributie

Contributie voor 2020: € 32,00 voor leden; € 13,00 voor huisgenootleden en € 7,90 voor leden van andere KNNV-afdelingen. Bij een volledig lidmaatschap is men meteen lid van de landelijke KNNV, ontvangt men het tijdschrift Natura en kan men tegen ledenprijs boeken en natuurgidsen van de KNNV-uitgeverij bestellen.

Colofon IVN Dordrecht

Donateur van IVN Dordrecht: bij een jaarlijkse donatie van minimaal € 15,00 krijgt u:
=> Per email “Nieuwsbrief de Spindotter” van IVN Dordrecht en KNNV Dordrecht
=> Gratis toegang tot de IVN/KNNV-ledenavonden met interessante lezingen & presentaties
=> Recht op deelname aan de IVN Dordrecht ledenactiviteiten
Lidmaatschap IVN Dordrecht en daarmee tevens lid van Landelijk IVN:
Kosten: € 24,00 p jaar of € 2,00 p maand (alleen indien automatische afschrijving)
U heeft recht op de bovenstaande zaken als donateur PLUS:
=> 4 maal per jaar per post het magazine “Mens en Natuur”: www.ivn.nl/mens-en-natuur
=> Nieuwsbrief van de landelijke IVN organisatie
=> Stemrecht in de jaarlijkse algemene ledenvergadering

Elvenbak op een omgezaagde boomstam in Wielwijk